

«Уміє думати добре! Уміє бути добрим у почуттях і думках» - так наставляв своїх вихованців великий радянський і український педагог-гуманіст Василь Олександрович Сухомлинський. Він по праву вважав доброчливість однією з основних якостей Справжньої Людини.

Василь Олександрович у своїй праці «Як виховати людину» пише наступне: **«Ми часто говоримо один одному: «Бажаю тобі всього доброго», «Бажаю вам добра і щастя» — це не просто вираження ввічливості. У цих словах ми висловлюємо свою людську сутність. Треба мати велику силу духу, щоб уміти бажати добра іншим»**

«Для чого ж тут велика сила духу?» — може виникнути запитання. Відомо, що доброчлива людина — це та, яка завжди готова допомогти ближнім, проявляє увагу до оточуючих людей, не поспішає критикувати їхні вчинки. І, здається, в цьому немає нічого складного, адже бажати добра іншим — це природно і не повинно вимагати якихось особливих зусиль. Так і є. Але, в той же час, чи так вже легко бути позитивно налаштованим до людей, до яких ми звикли ставитися негативно? Адже в ситуаціях, коли наше его чіпляють за живе, буває досить непросто залишитися на позиції доброчливості. Чому ж ми не завжди пам'ятаємо про доброту в такі ось моменти? Тому що в цей час свої правила нам намагається нав'язати его, а ми самовільно йому

підкоряємося, хоча насправді маємо достатньо сил і можливостей для того, щоб позбутися такого впливу. І найвірніший шлях, щоб зробити це — розвивати в собі благородну і необхідну якість — доброзичливість.

Бути відкритими та уважними до оточуючих, готовими допомогти та підтримати, щиро радіти чужим перемогам — значить бути доброзичливими. І в той же час справжня доброзичливість полягає саме в тому, щоб щиро бажати добра людям, незалежно від досвіду спілкування з ними. Про позитивне сприйняття оточуючих Василь Олександрович писав: **«Уміння відчувати і бачити по-доброму оточуючих тебе людей — це результат величезної внутрішньої роботи духу»**. І справді, щоб зуміти змінити своє ставлення до людини, треба спочатку розібратися в собі, проаналізувати та переоцінити власні думки і переживання стосовно неї. Вчинивши так, ми робимо свідомий вибір у бік свого доброго наміру. Таким чином, внутрішня доброта воістину загартовує наше вміння володіти своїми емоціями та свідомо керувати думками. А це, в свою чергу, сприяє утвердженню доброти в зовнішньому світі.

Погодьтеся, інколи уникнути сварки чи конфлікту набагато простіше саме доброзичливим ставленням до людини, яка намагається цей конфлікт розв'язати. Таким чином, утримуючись себе від спалаху гніву, не даючи думкам осуду пустити своє коріння, перемикаючи увагу на позитивні емоції, ми даємо зерну доброти прорости в собі та в оточуючих. Подібні ситуації є яскравим прикладом того, що, щиро бажаючи добра, ми добро і творимо. А творити добро — це найнагальніша потреба Справжньої Людини, формування якої, як стверджував Василь Олександрович, має розпочатися якомога раніше.

Стає очевидно, наскільки важливо закладати основи доброзичливості ще з дитинства. Сухомлинський закликав батьків до граничної уважності й чуйності, щоб не дати зерну невігластва і брутальності прорости в дитячому серці. Навіть якщо суб'єктивно батькові й здаватиметься, що дитина права у своїй негативній позиції щодо якоїсь події чи до людини — не можна дозволити, щоб ця негативна емоція стала в дитині домінуючою — навіть на хвилину. Адже будь-яка ситуація, що відбулася ще в дитинстві, і яка здається дрібницею, згодом може стати фундаментом для формування певної якості майбутньої дорослої людини.

Виходом з подібної ситуації може бути питання в наступному ключі: «А з чого ти взяв, що ця людина погана? Якщо ти через неї засмутився, це ще не означає, що вона погана. Вона може бути хорошою насправді, просто поки що ти цього не помітив. Бажай людям тільки добра, і вони обов'язково віддячать тобі тим же!». Такі слова лише на перший

погляд здаються наївними. В. О. Сухомлинський вважав, що **істинна доброта виражається в бажанні бачити краще в людині, з якою ти стикаєшся**

. Очевидно, що не тільки бажати людям добра, а й бачити в них добро — це здатність Справжньої Людини.

Таким чином, закликаючи свою дитину знайти щось хороше і добре в людині, яку вона вважала «поганою», батько формує в ній незамінну якість «Добррозичливість», яка ще не один раз допоможе в житті і дитині, і оточуючим її людям. До речі, щодо спілкування батьків і дітей — прекрасним прикладом цього є соціальний ролик [«Сім'я ДоброТи»](#). У ньому наочно продемонстровані мудрі батьківські відповіді на запитання дитини про абстрактні поняття — такі, як думки і бажання. З цього відео стає зрозуміло, що щира і добра відповідь, заснована на глибокому переконанні, здатна зачепити душу дитини.

Повертаючись до праці В. О. Сухомлинського, хотілося б звернути увагу на наступні слова: **«Хороші, добрі бажання живуть у душі того, хто вмів віддавати сили своєї душі іншим людям»**. Педагог справедливо вважав, що бути щасливим від того, що віддаєш іншим частинку своєї душі, — одна з головних наук, якої нам усім варто навчитися і навчити своїх дітей. Хоча може саме в процесі такого навчання ми й самі станемо трішки ближчими до розуміння суті цієї глибокої фрази.

Як же культивував Василь Олександрович це дивне почуття у своїх підопічних? Перш за все, Сухомлинський звертав серця дітей до людей, які потребують допомоги. Переконавшись, що увага дітей цілком прикута до людини, і вони перейнялися її потребами, Василь Олександрович скеровував учнів до дії, показуючи власним прикладом те, як запропонувати і надати допомогу, як підтримати людину. Іншими словами, великий педагог учив дітей тому, як робити добро людям. Та на цьому виховний процес не закінчувався. Після того, як вихованці Сухомлинського завершували свої добрі справи, Василь Олександрович просив їх звернути увагу на свій внутрішній стан. Чуйний педагог запитував учнів про те, що вони відчувають всередині, у своїх душах — після праці, зробленої на благо інших, після надання допомоги ближньому. І діти йому відповідали, ділилися радістю, світлом, трепетом своїх душ. У такі моменти, на думку Сухомлинського, в дітях формувалася одна з найважливіших здібностей Справжньої Людини — вміння відчувати радість від справ, що зроблені на благо людей.

Вражає мудрість слів Сухомлинського, що адресовані не тільки дітям, а й вихователям: **«Якщо у твоїй душі заворушилося почуття радості від того, що твій товариш гірший за тебе, — значить, тобі треба ще багато, дуже багато вчитися, виховувати самого себе, виганяти із себе егоїзм, марнославство і легкодухість»**

Тож як висновок — завдяки працям генія духу, Людини з великої літери В. О. Сухомлинського ми знаходимо вичерпну відповідь на запитання: що ж таке «доброзичливість»? Перш за все, це образ думок людини, вміння думати про добре, вміння бути добрим у думках своїх і почуттях. Бути доброзичливим — значить у своїх думках радіти успіхам інших, не засуджувати їхні вчинки, вірити в людську доброту і головне — прагнути більше робити хорошого і корисного для людей!

В. О. Сухомлинський зазначав: **«Відверте, щиросердне бажання добра невіддільне від самовиховання. Воістину добра людина сьогодні стає кращою, ніж була вчора, а відчуття добрих спонукань їй самій приносить щастя»**

Ганна Дубровська,
учасниця Міжнародної громадської організації «ЛАГОДА»